

fašismu a hitlerismu, poměry v Uhrách, Mexiku, Portugalsku, Polsku, Turecku, Jugoslavii atd.

Závěr je asi tento: Diktatury mají sice honosné fasády politické: ráz národní a protiparlamentní, ale v politickém a územním sjednocování národa nepřinášejí nic nového, nýbrž pokračují jen v díle francouzské Revoluce a Napoleona. Hnutím protiparlamentním se staly diktatury v zemích, kde parlamentarismus nebyl ještě zakořeněn a politický liberalismus pouze povrchní. Hlavně se však staly tímto hnutím na přání mocných hospodářských činitelů, kterým se zdál parlamentarismus již příliš socialistickým a dělnickým. Podnebí, v němž vyrostly diktatury, nebylo politické, nýbrž hospodářské.

Tak po světové válce Německo reaguje na různá omezení, jež mu přinesl mír, soustředěním svých sil: průmyslových, bankovních. Není svobodné soutěže — jedině stát může chránit dělníky a zemědělce, jedině stát může v poválečných hospodářských krizích chránit od možných ztrát — odtud onen zápas o moc ve státě. Až v něm zvítězí „neodvislé“ hnutí, složené většinou ze středních vrstev, znechucených stálými boji a nepořádky. Hnutí vedou obratní vůdcové, kteří vědí, co chtějí a využívají víry svých stoupců. Po svém vítězství zničí ostatní strany, což je konečně lehké, když jsou u moci. Chtějí však také zrušit třídy. K tomu by však bylo nutno převrátit úplně národní stavbu, hospodářskou soustavu, sociální rozvrstvení a mravní zvyky. Jinak zůstanou hospodářské a sociální skutečnosti, jež neodstraní žádná filosofie. Vše se má dít v obecném zájmu, v zájmu státu, ale stát se soustřeďuje v jediném člověku a obecným zájmem je tedy zájem jeho. Jeho zájem na tom, aby se udržel u moci, kterou může každou chvíli ztratit. Diktátor je nucen dělat kompromisy a rozhodovat podle toho, jak myslí v daném okamžiku, že mu velí jeho zájem. Tak rozhodují přechodné potřeby, osobní sympatie a antipatie, vlivy straníků a rádců.

Státy nových formulek, pokud se nepokusily přetvořit radikálně sociální výstavbu svých národů, nerozřešily sociální problémy lépe než státy formulí klasických. Denní práce se v nich nestala radostí, životní míra mas se nezvýšila. Jsou ve stejné nejistotě před zítřkem a visí nadto často na osudu jediného člověka. Stojí to pak vše za to? Svoboda je mrtva, vládne libovůle, výjimečné soudy, koncentrační tábory a deportace, nemluvě o popravách, sebevraždách a vraždách. Svoboda je mrtva, ale nenahradila ji rovnost. Sedláci a dělníci, zbaveni obranných organisací, jsou vydáni dvojímu tvrdému zákonu: zaměstnavatelů, jichž si diktatura váží, a státu.

Národu se musí dát jeho plný a živoucí obsah. Rozvíjení svobody ve všech jejích projevech — tím se projevuje život a síla skupiny lidí, nesjednocené sice rasou, ale bohaté právě smíšením ras a krví. Svobodný vývoj všech „duchovních rodin“ skupiny, ať je jejich duševní struktura jakákoli a ať se jakkoli staví k současným problémům. Je třeba volit mezi tímto „nepořádkem“ a kasárnickým ideálem stejných řad, „theorií“ odříkávaných sborem a dokola ostříhaných hlav.

Dr. Konstantin Jelinek.

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

BARTOŠ (F. M.). — O Husa a o Husovi. Praha, Svaz nár. osvob. 1935. 131 str. 8.—
CESTA (Hitlerova) k moci. — Hnědá kniha II.

Edice časopisu Útok, Praha XII., Polská 15. Stran 350, cena 30— Kč.

JEDLIČKA (Al.). — Hospodářská krise a její důsledky pro ČSR. Praha, Levá fronta 1935. 56 str. 3.—

JEŽEK (Fr.). — Zápasy o nové Československo. V Praze, Stivín 1935. 262 str. 15.—
 KOLLER (M. V.). — Sociální pojištění v Jugoslávii. V Praze, Lidový advokát 1935. 29 str.
 KRÁL (Al.). — Meze cedulové politiky. V Praze, kom. Řivnáč 1935. 23 str. 4-50.
 KREJČÍ (Jar.). — Problém právního postavení hlavy státu v demokracii. V Praze, Moderní stát 1935. 145 str. 40.—
 KYPR (O.). — Nové finanční hospodářství samosprávy. V Praze 1935. 307 str. 36.—
 NEČÁSEK (A.). — Svět 1935. Politický přehled všech států světa. V Praze 1935. 163 str. 15.—
 PAVEL (A.). Úkoly naší vnitřní kolonizace. I. Zajištění další půdy. Praha, Stát. poz. úřad 1935. 87 str. 7.—
 PRAŽÁK (A.). — Masaryk a čsl. literatura. Praha 1935. 31 str. 6.—
 SYCHRAVA (L.) — LINHART (J.). — 6. července 1915 a vznik Československé republiky. Praha, Svaz nář. osv. 1935. 103 str. 6-50.
 ŠKODA (V.). — Plánování v zemědělství. V Praze, kom. Řivnáč 1935. 31 str. 5-50.
 ŠLEMR (J.). — Japonsko ve světovém hospodářství. V Praze, kom. Řivnáč 1935. 27 str. 5-50.

„POZNÁNÍ“, ilustrovaný sborník soustavného sebevzdělání.

Nakladatelství E. Beaufort v Praze II., Jungmannova 21, předkládá veřejnosti první sešit nového vydání sborníku „Poznání“. Rozvržení díla zůstalo při osvědčeném způsobu vydání prvního, je však celé znovu přepracováno a doplněno jak po stránce textové, tak ilustrační a jistě i dosavadní majitelé prvního vydání rádi sáhnou po vydání novém. Právě vyšlý první sešit obsahuje, jak pochopitelně, většinou jen úvahy k vlastnímu výkladu jednotlivých disciplin vědních a vnitřní hodnota díla vynikne vlastně až po ukončení svazku. Z obsahu 1. sešitu uvádíme některé práce velmi hodnotného a přístupného obsahu. Skup. I. Dr. V. Janko: Kde počíná život? (se 6 obr.). — Skup. II. Dr. H. Slouka: O vzniku vesmíru, hvězd a sluneční soustavy (s 8 obr.). — Skup. III. Dr. V. Matula: Úvod do chemie (s 1 tab.). — Skup. IV. Prof. J. Hrábek: Matematika a měřičtví. — Skup. V. Doc. Dr. K. Galla: Filosofie dějin. — Skup. VI. Dr. Sedlák: O literatuře a díle literár-

ním. Dr. K. Polák: Čsl. literatura od r. 1890 až 1935. — Skup. VII. Dr. F. Mládek: Úvod do psychotechniky (se 3 obr.). — Skup. VIII. Prof. Dr. K. Hoch: Politika. — Skup. X. Prof. J. Tráška: Poznání výtvarného díla (s 6 obr.). — Dílo vychází v sešitech po 7,50 Kč a v předplacení je ještě levnější.

NĚMECKÁ.

BRANDT (R.). — Donauraum — Schicksalsraum. Hamburg 1935. 96 str. 2.—
 DAMASCHKE (A.). — Ein Kampf um Socialismus und Nation. Vom Ringen um Boden f. jeden Volksgenossen. Dresden 1935. 256 str. 4-30.
 FIDELIS (O. M.). — Österreichs europäische Sendung. Wien 1935. 108 str. 1-10.
 GURWITSCH (A.). — Das Revolutionsproblem in der deutschen staatswissenschaftlichen Literatur. Berlin 1935. 215 str. 8-40.
 HANDWERK (Das) in Staat u. Wirtschaft. 3. neubearb. Aufl. Berlin 1935. 319 str. 7-65.
 HANTOS (E.). — Die Neuordnung des Donauraumes. Berlin 1935. 168 str. 5.—
 HERBEN (I.) — MACHS (J.) — Deutsche Ausgabe von Dr. St. Brandes. T. G. Masaryk Mensch unter Menschen. Prag, Orbis 1935. 100 str. 15.—
 KOELBREUTTER (O.). — Volk und Staat in der Weltanschauung des Nationalsozialismus. Berlin 1935. 27 str. 1-30.
 MENZEL (A.). — Der Staatsgedanke des Faschismus. Leipzig 1935. 132 str. 4-40.
 MUSS (M.). — Die Struktur der modernen Wirtschaft. Berlin 1935. 116 str. 3-60.
 ROMAINS (J.). — Le couple France-Allemagne. Deutsche Bearbeitung. Berlin 1935. 146 str. 1-80.
 SCHMID (F.). — 95 Thesen über Geld und Gold. Berlin 1935. 71 str. 1-30.
 TÖNNIES (F.). — Gemeinschaft und Gesellschaft. 8. verb. Aufl. Leipzig 1935. 258 str. 8.—
 TRAMPLER (K.). — Deutschtum, Reich und Böhmen. Dresden 1935. 36 str. 0-75.
 UTITZ (E.)³ — Masaryk als Volkserzieher. Prag, Orbis 1935. 26 str. 10.—
 WAGEMANN (E.). — Zwischenbilanz der Krisenpolitik. Eine internat. vergleich. konjunkturpolit. Studie. Berlin 1935. 102 str. 2-80.
 WEBER (A.). — Leitfaden der Volkswirtschaftspolitik. München 1935. 206 str. 4-20.

Vydavatelé: Dr. Jaroslav Krejčí a Vilém Koudelka. Odpovědný redaktor Vilém Koudelka. Revue »Moderní stát« vychází jednou měsíčně. Celoroční předplatné v tuzemsku Kč 100.—, jednotlivá čísla Kč 12.—, dvojčísla Kč 18.—. Pro cizozemsko zvyšuje se předplatné o poplatky poštovní na ročních Kč 115.—. Kdo si ponechá ukázkové číslo, považuje se za odběratele. Odbírání časopisu přestává jen písemnou výpovědí. Pouhé vrácení výtisku nestačí. Novinová sazba povolena řed. pošt a telegrafů č. j. 85.224/VII.-28, podací úřad Praha 25. Toto číslo vyšlo v měsíci říjnu 1935. Tiskem Státní tiskárny v Praze.